

Column: De raad moet goed weten wat hij uit handen geeft

Waarom zou de raad zijn bevoegdheden overdragen? Met die vraag krijgen de laatste tijd veel griffiers te maken. Moet je je als griffier met deze vraag bemoeien? Moet je je raad hierbij van advies dienen? Hoe stel je je dan op?

Het begrip delegatie (Afdeling 10.1.2 van de Awb) houdt in het overdragen van een bevoegdheid door een bestuursorgaan aan een ander, mits die niet ondergeschikt is. Er is een wettelijke grondslag voor nodig en het bestuursorgaan dat delegeert kan beleidsregels meegeven over hoe met de delegatie moet worden omgegaan.

Delegatie aan het college

De laatste tijd worden aan veel gemeenteraden voorstellen gedaan voor het delegeren van raadsbevoegdheden aan het college. Sinds de Wabo van kracht is, willen colleges graag dat de raad de bevoegdheid voor het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen en het vaststellen van een exploitatieplan overdraagt.

Maar delegatiebesluiten kunnen ook gaan over het vaststellen van een milieuprogramma (Wet Milieubeheer) of over het overleg over de begroting en jaarrekening van openbare scholen (Wet voortgezet onderwijs). Om er maar een paar te noemen.

Zonder twijfel gebeurt dit vanuit edele motieven. Het meest gehoord wordt het argument dat delegatie goed is voor de burger, omdat een raadsbesluit nodeloos (?) lang duurt.

Maar vooral bij ruimtelijke vraagstukken, trouwens ook bij andere delegaties, gaat het juist om zaken die de raad in hoge mate interesseren. Afwijkingen van bestemmingsplannen, bijvoorbeeld, zijn al snel politiek interessant. Daarover krijg je leuke discussies in de raad, discussies waar colleges in de regel niet erg dol op zijn.

Mijn ervaring is dat – met alle respect – raadsleden niet altijd precies weten wat zij doen als ze instemmen met het delegeren van een bevoegdheid. Ze realiseren zich niet altijd dat de raad de bevoegdheid dan kwijt is en dat hij (behalve via beleidsregels) geen invloed kan uitoefenen op besluiten die het college in delegatie neemt. De raad kan die besluiten ook niet terugdraaien. Hoogstens kan de raad de delegatie zélf terugdraaien. Maar er zullen weinig colleges zijn die daar een voorstel voor doen. Dat moet dan via een initiatiefvoorstel. Lastig, dus.

Rol van de griffier

Zonder twijfel is er bij de discussie “delegeren of niet” een rol voor de griffier weggelegd. Het ligt op zijn of haar weg om Afdeling 10.1.2 van de Awb goed te bestuderen en de raad voor te lichten over de strekking van het delegatiebesluit en over de consequenties ervan. Daarbij loopt de griffier de kans dat het college niet geamuseerd zal zijn, omdat men vindt die probeert tegen te werken.

Toch moet de griffier ervoor zorgen dat de raad welbewust en met open ogen een besluit neemt over delegatie van bevoegdheden. Of de griffier ook een standpunt zou moeten innemen, en dus adviseren voor of tegen delegatie, is een andere vraag. De bereidheid tot delegatie heeft te maken met het vertrouwen dat fracties in het college stellen. En met de afweging wat zwaarder weegt: een beetje minder invloed als raad of een snellere procedure van een omgevingsvergunning voor de burger. De aard van zo'n beslissing heeft politieke aspecten waar je wat mij betreft als griffier beter buiten kunt blijven.

Delegatie aan een gemeenschappelijke regeling

Nog grotere impact heeft de delegatie van bevoegdheden aan gemeenschappelijke regelingen. Die zijn aan de orde van de dag. Ik noem politie- en brandweerregio's, GGD's, regionale archieven, werkvoorzieningschappen, recreatieschappen en – een soort nieuwe hype – het oprichten van zogenoemde intergemeentelijke werkpleinen. Aan zulke regelingen worden veel bevoegdheden gedelegeerd, vooral uitvoerende bevoegdheden van de colleges. En niet de eerste de beste. Bevoegdheden op grond van grote wetten zoals de Wet werk en bijstand en alles wat daarbij hoort worden volledig overgedragen.

Soms is het zelfs wettelijk verplicht om je bevoegdheden over te dragen, zoals bijvoorbeeld in de Wet Veiligheidsregio's staat.

Zit de raad erbij en kijkt hij ernaar? Nee, want óf hij draagt welbewust zijn eigen bevoegdheden over óf hij geeft toestemming aan het college (artikel 1 lid 2 Wet gemeenschappelijke regelingen) om bevoegdheden over te dragen.

Maar, zoals gezegd, de impact is groot. Weliswaar blijft het vaststellen van de verordening waar de GR zich aan heeft te houden een bevoegdheid van de raad. Maar doordat er meer gemeenten in een GR participeren, heeft deze te maken met meer verordeningen en daardoor met afstemmingsvraagstukken. Men moet dan voor inwoners van de verschillende gemeenten verschillend handelen. Men maakt keuzes en is bevoegd om binnen de regels van de verordeningen eigen beleid te maken.

De rol van de gemeenteraad is in zulke situaties volstrekt gemarginaliseerd. De GR is bevoegd. De gemeente gaat er niet meer over, en de raad al helemaal niet. Maar het zijn wel zijn burgers (*zijn* kiezers) die door de GR worden bediend. Hoe kan de raad zijn controlerende rol uitoefenen? Hij kan schriftelijke vragen aan het college stellen of een interpellatie aanvragen, maar het college zal naar de GR verwijzen. Als er iets mis gaat is de gemeenschappelijke regeling onbereikbaar voor de raad.

Zelfs het ultieme middel van de raad, het opzeggen van het vertrouwen, werkt niet bij overgedragen bevoegdheden. Moet de raad een college naar huis sturen dat voor de uitvoering van het beleid niet bevoegd en dus ook niet verantwoordelijk is?

De enige troost is dat de GR verplicht is om het oorspronkelijk bevoegde orgaan op diens verzoek inlichtingen te verstrekken over de uitoefening van de bevoegdheid. Wat overigens nog iets anders is dan daarover verantwoording afleggen.

Raad let op uw zaak

De moraal van het verhaal kan niet anders zijn dan dat de gemeenteraad ontzettend goed moet nadenken voordat hij bevoegdheden overdraagt of instemt met bevoegdheidsoverdracht door het college aan derden. Niet alleen de bevoegdheden, maar ook zijn politiek-bestuurlijke controlerende rol geeft hij daarmee feitelijk uit handen.

Het is maar de vraag of dat gewenst is in het dualisme, waarbinnen de raad toch al niet overladen is met bevoegdheden.

Krijn van der Heijden,
Raadsgriffier Zutphen.